

Anvendt referenceliste til vidensnotat om pædagogisk ledelse

Bell, L., Bolam, R., & Cubillo, L. (2003). *A systematic review of the impact of school headteachers and principals on student outcomes*. London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London.

Reviewet undersøger, hvilken betydning skoleledere (principals og head teachers) har for elevernes præstationer. Reviewet bygger på otte studier, hvoraf hovedparten omfatter grundskolen.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen bidrager til en positiv og læringsfremmende kultur, og 2) lederen samarbejder indadtil og udadtil om elevernes læring.

Faubert, B. (2012). *A Literature Review of School Practices to Overcome School Failure. OECD Education Working Papers (No 68)*. Paris: OECD Publishing.

Reviewet gennemgår litteratur (2000-2010), som undersøger, hvilke praksisser og politikker i skolen der kan sikre, at alle elever får undervisning af høj kvalitet. Skoleledelse er et af de elementer, som beskrives. Studierne omfatter både grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen skaber rammer for lærernes fælles arbejde med planlægning, evaluering og udvikling af undervisning, 2) lederen anvender tid, økonomiske ressourcer og medarbejderkompetencer strategisk, og 3) lederen og lærerne bruger data om elevers læring til at udvikle undervisning.

Hallinger, P. (2005). *Instructional Leadership and the School Principal: A Passing Fancy that Refuses to Fade Away. Leadership and Policy in Schools, 4 (3), 221-239*.

Studiet sammenfatter resultaterne fra flere reviews af den litteratur om skoleledelse, som fokuserer på den instruerende ledelsesform. Studiet beskriver blandt andet karakteristika ved den instruerende ledelsesform og præsenterer, hvilken effekt ledelsesformen har på elevernes læring.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen tegner den fælles vision og understøtter organisatorisk udvikling, og 2) lederen anvender tid, økonomiske ressourcer og medarbejderkompetencer strategisk.

Hallinger, P. (2011). *Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. Journal of Educational Administration, 49 (2), 125-142*.

Hallinger præsenterer en model for læringsledelse baseret på resultaterne fra de seneste 40 års empiriske studier, som illustrerer fire dimensioner af læringsledelse, der er vigtige for at kunne styrke elevernes læring i grundskolen.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: 1) Lederen bidrager til en positiv og læringsfremmende kultur, 2) lederen deltager i lærernes læring og udvikling, og 3) lederen tegner den fælles vision og understøtter organisatorisk udvikling.

Hendriks, M. A., & Scheerens, J. (2013). School leadership effects revisited: a review of empirical studies guided by indirect-effect models. *School Leadership and Management*, 33 (4), 373-394.

Dette systematiske review omfatter 14 studier (2005-2011) med elever fra grundskoler eller ungdomsuddannelser, som undersøger den indirekte effekt af skoleledelse på elevernes kognitive resultater (primært læsning og matematik). Størstedelen af studierne omfatter elementer af forandringsledelse (transformational leadership), mens en instruerende ledelsesform (instructional leadership) indgår i halvdelen af studierne.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen bidrager til en positiv og læringsfremmende kultur, 2) lederen planlægger lærernes kompetenceudvikling med blik for organisationens læringsrelaterede mål, og 3) lederen skaber rammer for lærernes fælles arbejde med planlægning, evaluering og udvikling af undervisning.

Kyriakides, L., Creemers, B., Antoniou, P., & Demetriou, D. (2010). A synthesis of studies searching for school factors: implications for theory and research. *British Educational Research Journal*, 36 (5), 807-830.

Dette systematiske review omfatter 67 studier (1990-2010), som undersøger effekten af forskellige faktorer på skoleniveau, heriblandt skoleledelse, på elevernes præstationer. Størstedelen af de inkluderede studier omfatter grundskoler og ungdomsuddannelser, mens enkelte er baseret på videregående uddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen anvender tid, økonomiske ressourcer og medarbejderkompetencer strategisk, og 2) lederen involverer sig aktivt i udvikling af undervisning.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom K. (2004). *How leadership influences student learning: A review of research for the Learning from Leadership Project*. New York: The Wallace Foundation.

Rapporten præsenterer en gennemgang af den litteratur, som undersøger sammenhængen mellem skoleledelse og elevernes læring (grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau). Rapporten præsenterer tre grundelementer af succesfuld skoleledelse.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen sætter realistiske og meningsfulde mål,

der retter sig mod elevernes læringsudbytte, 2) lederen har høje ambitioner på elevernes og lærernes vegne, og 3) lederen deltager i lærernes læring og udvikling.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). A Review of Transformational School Leadership Research 1996-2005. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 177-199.

Reviewet undersøger forskellige forhold med hensyn til forandringsledelse (transformational leadership) på baggrund af 32 empiriske studier (1996-2005), som omfatter både grundskoler og ungdomsuddannelser. Reviewet undersøger blandt andet effekten af forandringsledelse på henholdsvis faglig præstation og engagement (elevernes deltagelse).

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen tegner den fælles vision og understøtter organisatorisk udvikling, og 2) lederen skaber rammer for lærernes fælles arbejde med planlægning, evaluering og udvikling af undervisning.

Leithwood, K., & Sun, J. (2012). The Nature and Effects of Transformational School Leadership: A Meta-Analytic Review of Unpublished Research. *Educational Administration Quarterly*, 48(3), 387-423.

Side
3/6

Reviewet omfatter 79 upublicerede studier, primært afhandlinger, som undersøger effekten af forandringsledelse (transformational leadership) på organisatoriske forhold, lærere og elevpræstationer. Studierne omfatter både grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen skaber rammer for lærernes fælles arbejde med planlægning, evaluering og udvikling af undervisning, og 2) lederen deltager i lærernes læring og udvikling.

Marzano, R. J., McNulty, B. A., & Waters, T. (2005). *School Leadership that Works: From Research to Results*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.

Marzano præsenterer 21 ledelsesopgaver, som har en positiv effekt på elevernes læring. De 21 opgaver er identificeret på baggrund af en analyse af 69 studier med elever fra grundskoler og ungdomsuddannelser (1978-2001).

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen involverer sig aktivt i udvikling af undervisning, 2) lederen har viden om undervisning og læring, og 3) lederen sætter realistiske og meningsfulde mål, der retter sig mod elevernes læringsudbytte.

McIver, M. C., Kearns, J., Lyons, C., & Sussman, M. (2009). *Leadership. A McREL Report Prepared for Stupski Foundation's Learning System*. Denver: Mid-continent Research

for Education and Learning.

Rapporten præsenterer en syntese af forskning og teoretisk litteratur om den ledelsespraksis, der skal til for at understøtte læringen hos elever i socialt udsatte positioner. Rapporten inkluderer studier baseret på både grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen rekrutterer og fastholder fagligt dygtige medarbejdere, 2) lederen sætter realistiske og meningsfulde mål, der retter sig mod elevernes læringsudbytte, og 3) lederen samarbejder indadtil og udadtil om elevernes læring.

Mulford, B. (2013). Successful School Leadership for Improved Student Outcomes: Capacity Building and Synergy. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 1 (1), 7-32.

Studiet bygger på et tidligere review, som undersøger sammenhængen mellem skoleledelse og elevpræstationer, samt fem casestudier fra Australien. Studiet præsenterer en model for succesfuld skoleledelse og inkluderer både grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen har analytisk kompetence og kan løse komplekse problemer, og 2) lederen tegner den fælles vision og understøtter organisatorisk udvikling.

Side

4/6

Nordenbo, S. E., Holm, A., Elstad, E., Scheerens, J., Larsen, M. S., Uljens, M., ... Hauge, T. E. (2010). *Input, Process, and Learning in primary and lower secondary schools: A systematic review carried out for The Nordic Indicator Workgroup (DNI)*. København: Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning.

Reviewet identificerer en række forhold, som har betydning for elevernes læring i grundskolen. Reviewet bygger på en gennemgang af national og international litteratur (1990-2008).

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen har viden om undervisning og læring, og 2) lederen planlægger lærernes kompetenceudvikling med blik for organisationens læringsrelaterede mål.

Printy, S. (2010). Principals' Influence on Instructional Quality: Insights from US Schools. *School Leadership & Management*, 30 (2), 111-126.

Reviewet undersøger, hvordan skoleledere og lærere med ledelsesopgaver gennem deres arbejde med medarbejderne kan påvirke kvaliteten af undervisningen i grundskoler og på ungdomsuddannelser. En antagelse i reviewet er, at ændringer i undervisningen vil resultere i bedre elevpræstationer.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen bidrager til en positiv og læringsfremmende kultur, og 2) lederen har viden om undervisning og læring.

Robinson, V., Hohepa, M., & Lloyd, C. (2009). *School leadership and student outcomes: identifying what works and why. Best Evidence Synthesis Iteration*. Wellington: New Zealand Ministry of Education.

Robinson undersøger sammenhængen mellem elementer fra forandringsledelse (transformational leadership), pædagogisk ledelse og effektiv skoleledelse og elevers faglige udvikling på baggrund af 134 studier (1978-2006) med elever fra grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen anvender tid, økonomiske ressourcer og medarbejderkompetencer strategisk, 2) lederen deltager i lærernes læring og udvikling, og 3) lederen har høje ambitioner på elevernes og lærernes vegne.

Rutledge, S., Cohen-Vogel, L., & Osborne-Lampkin, L. (2012). *Identifying the Characteristics of Effective High Schools: Report from Year One of the National Center on Scaling up Effective Schools. Research Report*. Nashville: Vanderbilt University's Peabody College, National Center on Scaling Up Effective Schools.

Side
5/6

Rapporten præsenterer resultater fra det første år af et femårigt projekt, som har fokus på at forbedre praksis på gymnasier i USA. Rapporten præsenterer blandt andet otte væsentlige elementer, som kendetegner succesfulde gymnasier, baseret på et review af litteratur på gymnasieområdet. Forfatterne tilføjer to elementer på baggrund af deres feltarbejde på fire gymnasier.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen har høje ambitioner på elevernes og lærernes vegne, 2) lederen samarbejder indadtil og udadtil om elevernes læring, og 3) lederen og lærerne bruger data om elevers læring til at udvikle undervisning.

Schmidt-Davis, J., & Bottoms, G. (2012). *Turnaround High School Principals: Recruit, Prepare and Empower Leaders of Change. High Schools That Work*. Atlanta: Southern Regional Education Board.

Rapporten beskriver blandt andet, hvordan ledere kan forbedre undervisningen og elevernes læring i gymnasiet, med særligt fokus på de gymnasier, hvor eleverne klarer sig mindre godt. På baggrund af et større review samt interview af ledere på gymnasier identificerer rapporten en række praksisser hos lederen, som kan forbedre elevernes læring.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen rekrutterer og fastholder fagligt dygtige medarbejdere, 2) lederen har analytisk kompetence og kan løse komplekse problemer, og 3) lederen samarbejder indadtil og udadtil om elevernes læring.

Soehner, D., & Ryan, T. (2011). The Interdependence of Principal School Leadership and Student Achievement. *Scholar-Practitioner Quarterly*, 5 (3), 274-288.

Reviewet undersøger, hvordan skoleledelse – og specifikke ledelsesformer – påvirker henholdsvis lærernes undervisning og elevernes præstationer. Reviewet inkluderer studier på både grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen bidrager til en positiv og læringsfremmende kultur, og 2) lederen involverer sig aktivt i udvikling af undervisning.

Winter, S., Kjer, M. G., & Skov, P. R. (2017). *Gør skoleledelse en forskel? Ledelse af implementeringen af folkeskolereformen*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Rapporten undersøger, hvilken effekt skoleledelse har på implementering af folkeskolereformen i undervisningen og på elevernes læring og trivsel. Effektundersøgelsen bygger på spørgeskema-data fra skoleledere, lærere og elever samt registerdata, herunder blandt andet nationale test-data.

Undersøgelsen kunne ikke identificere en sammenhæng mellem skoleledelse og elevernes læring og trivsel. Derimod findes en effekt af pædagogisk ledelse på implementeringen af reformen i lærernes undervisningspraksis. Særligt distribueret ledelse og lederens involvering i tilrettelæggelse af undervisningen havde en effekt på implementeringen.

Witziers, B., Bosker, R. J., & Krüger, M. J. (2003). Educational Leadership and Student Achievement: The Elusive Search for an Association. *Educational Administration Quarterly*, 39 (3), 389-425.

Dette systematiske review undersøger effekten af pædagogisk ledelse på elevernes præstationer på baggrund af 37 studier. Studierne omfatter elever fra både grundskoler og ungdomsuddannelser.

Publikationen underbygger blandt andet følgende pointer fra vidensnotatet: Det kan have en positiv betydning for elevernes læring, når: 1) lederen tegner den fælles vision og understøtter organisatorisk udvikling, og 2) lederen involverer sig aktivt i udvikling af undervisning.